

Curs 2009-2010 Codi: 26319 Assignatura: Formació per a la ciutadania

Titulació, impartició i nombre de crèdits:

- Assignatura virtual.
- Semestral, 2n semestre.
- Departament de Didàctica de la Llengua, de la Literatura i de les Ciències Socials.
- 6 crèdits.

Departament: Didàctica de la Llengua, de la Literatura i de les Ciències Socials.

Professors responsables: Antoni Santisteban Fernández i Gustavo A. González Valencia

1. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

1. Analitzar i valorar l'actual concepció de l'educació per a la ciutadania i les raons que expliquen el seu creixent interès.
2. Comparar la situació de l'Educació per a la ciutadania en els curricula de diferents països europeus i americans.
3. Analitzar i valorar diferents propostes d'Educació per a la ciutadania (Unió Europea, Consell d'Europa, Cives, Intermón/Oxfam, etc...)
4. Caracteritzar els criteris per a la selecció dels continguts i dels procediments de l'Educació per a la ciutadania.
5. Analitzar un marc teòric conceptual d'Educació per a la ciutadania.
6. Descriure, analitzar i valorar mètodes i estratègies per a l'Educació per a la ciutadania en contextos d'educació formal i no formal.
7. Elaborar un breu projecte d'Educació per a la ciutadania.

2. Blocs temàtics i organització dels continguts:

1. Educació cívica i educació per a la ciutadania: evolució i tradicions educatives. Les raons de l'actual interès per a l'Educació per a la ciutadania.
2. Els continguts de l'Educació per a la ciutadania en els curricula europeus i americans, en les propostes d'organismes internacionals i en les realitzades a Catalunya i Espanya.
3. Els diferents tipus de continguts a la pràctica: l'ensenyament de la política i de la democràcia, dels drets humans, de la pau, dels conflictes, del dret, de la justícia i de la llei, etc,...
4. L'estructura conceptual: pluralitat, ciutadania, sistemes polítics, cultura política i cultura cívica.
5. Mètodes i estratègies per a l'Educació per a la ciutadania,
6. Materials i recursos per a l'Educació per a la ciutadania. Internet i l'Educació per a la ciutadania.
7. Un projecte d'intervenció en Educació per a la ciutadania

3. Avaluació:

L'Educació per a la ciutadania ha de basar-se en l'anàlisi de problemes socials rellevants i en la formació del pensament crític i creatiu. La metodologia interactiva ha de permetre analitzar com construïm la nostra opinió, els nostres judicis (prejudicis) de valors i la nostra argumentació. S'ha de potenciar la reflexió sobre les pròpies idees, l'empatia i les possibilitats de resolució de conflictes.

L'avaluació es basarà en el procés de construcció de les idees a partir dels treballs a realitzar sobre cada apartat (50%), a més a més de la lectura comentada de la bibliografia i l'anàlisi crítica de notícies d'actualitat relacionades amb el programa (10%). Per últim l'avaluació es tancarà amb l'elaboració d'un petit projecte o proposta d'Educació per a la ciutadania (30%).

4. Fonts d'informació bàsica

Revistes

- *Perspectiva Escolar* 234, 1999. Educació política
- *Perspectiva Escolar* 270, 2002. Educació per a la ciutadania
- *Íber. Didáctica de las Ciencias Sociales, geografía e historia* 44. Nuevos enfoques de la educación cívica y de la educación política, 2005.
- *Cuadernos de Pedagogía* 366, 2007. Educación para la ciudadanía

Pàgines web

- Senderi. Educació en valors. <http://www.senderi.org/>

Bibliografia recomanada

- ALBACETE, C./CÁRDENAS, I./DELGADO, C. (2000): *Enseñar y aprender la democracia*. Madrid. Síntesis
- BALL, O./GREASY, P. (2007): *Los derechos humanos*. Barcelona. Intermón Oxfam.
- BOLIVAR, A. (2007): *Educación para la ciudadanía. Algo más que una asignatura*. Barcelona, Graó
- CAMPS, V./GINER, S. (1998): *Manual de civisme*. Barcelona. Ariel
- CASAS, M./BOTELLA, J. (2003): *La democracia y sus retos en el siglo XXI. Elementos para la formación democrática de los jóvenes*. Barcelona. Praxis.
- CORTINA, A. (1998): *Ciudadanos del Mundo. Hacia una teoría de la ciudadanía*. Madrid. Alianza.
- DEBRAY, R. (2000): *El civisme explicat a la meva filla*. Barcelona. Empúries.
- HEATER, D. (2007): *Ciudadanía. Una breve historia*. Madrid. Alianza Editorial. Ciencia Política.
- LÓPEZ, F./ARÀNEGA, S. (comp.): *El mundo en guerra. La educación para la paz (3-12 años)*. Barcelona. Graó
- MARTÍN, I. (2006): *Una propuesta para la enseñanza de la ciudadanía democrática en España*. Madrid. Fundación Alternativas. http://www.falternativas.org/base/download/5c6c_20-09-06_EP%2022.2006.pdf
- MONTANÉ, M./BEERNAERT, Y. (eds.) (2002): *Cap a una ciutadania activa. Joves del món en connexió*. Barcelona. Fòrum Universal de les Cultures. Barcelona 2004
- OLLER, M (1999): "Trabajar problemas sociales en el aula, una alternativa a la transversalidad". AUPDCS (ed.): *Un curriculum de Ciencias Sociales para el siglo XXI. Qué contenidos y para qué*. Universidad de La Rioja/Diada. 123-129
- PAGÈS, J./SANTISTEBAN, A. (1994): *Democràcia i participació*. Senderi. Quaderns d'Educació Ètica. Vic. EUMO
- PUIG, J. M. Et al. (2006): *Aprenentatge Servei. Educar per a la ciutadania*. Barcelona. Octaedro.
- SANTISTEBAN, A. (2004). Formación de la Ciudadanía y educación política, en Vera, M.I. y Pérez, D. *La Formación de la ciudadanía: Las TICs y los nuevos problemas*. Alicante: AUPDCS. 377-388.
- SANTISTEBAN, A.; PAGÈS, J. (2007). La educación democrática de la ciudadanía: una propuesta conceptual. Ávila, R.M.; López Atxurra, R.; Fernández de Larrea, E. *Las competencias profesionales para la enseñanza-aprendizaje de la Ciencias Sociales ante el reto europeo y la globalización*. Bilbao: AUPDCS / Universidad del País Vasco. 353-367.
- SANTISTEBAN, A.; PAGÈS, J. (2007) El marco teórico para el desarrollo conceptual de la Educación para la Ciudadanía, en Pagès, J.; Santisteban, A. (coord.). *Educación para la ciudadanía*. Madrid: Wolters Kluwer. Guías para Educación Secundaria Obligatoria. <http://www.guiasenseanzasmedias.es/materiaESO.asp?materia=ciuda>